

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ I_do

Το παρόν κείμενο συντάσσεται στο πλαίσιο της υλοποίησης του συγχρηματοδοτούμενου από την Ευρωπαϊκή Ένωση Έργου με την ονομασία «I_do: a youth-led alliance, building @ctive Roma citizens» (Μια συμμαχία νέων για τη δημιουργία ενεργών Ρομά πολιτών) / GA no I_do – 777344 - REC PROGRAMME 2014 – 2020.

Το παρόν κείμενο αποτελεί το Πρωτόκολλο Διαπεριφερειακής Συμμαχίας μεταξύ των από την υπ' αριθ. 8 σελίδα και εξής υπογραφόντων, εκπροσώπων νομικών προσώπων και φυσικών προσώπων, των Περιφερειών Αττικής, Θεσσαλίας και Κεντρικής Μακεδονίας, οι οποίοι

Λαμβάνοντας υπόψη ότι:

Ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι ένα πολυδιάστατο και πολυεπίπεδο πρόβλημα, η αντιμετώπιση του οποίου απαιτεί πολυδιάστατη και πολυεπίπεδη πολιτική, υπό το πρίσμα της ολιστικής προσέγγισης.

Η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των Ρομά απαιτεί την καταβολή μεγαλύτερης προσπάθειας λόγω των στερεοτυπικών στάσεων και αντιλήψεων της ευρύτερης κοινωνίας, που υπονομεύουν το διάλογο με τους Ρομά, ελαχιστοποιώντας τις πιθανότητες εύρεσης σημείων συνάντησης και πεδίων συνεργασίας.

Η άρνηση του διαλόγου με τους Ρομά πλήττει την αυτοεκτίμησή τους με αποτέλεσμα την εγκατάλειψη της προσπάθειας από μέρους τους για την κοινωνική ένταξη.

Για την αλλαγή παγιωμένων στερεοτυπιών και προκαταλήψεων προσφέρεται η αιφνιδιαστική προβολή ενός θετικού, ζωντανού «αντι-παραδείγματος», το οποίο θα θέσει υπό αίρεση και επανεξέταση τις εδραιωμένες βεβαιότητες σε βάρος των Ρομά.

Μια συλλογική, συστηματική και συντονισμένη προσπάθεια για την ανάδειξη της θετικής, υπαρκτής, αν και μη προβεβλημένης, εικόνας των Ρομά θα συμβάλει καθοριστικά προς αυτή την κατεύθυνση.

Στην Ελλάδα, υπάρχουν νέοι Ρομά, των οποίων οι προσωπικές κατακτήσεις, ιδιαίτερα στον χώρο της εκπαίδευσης, τους καθιστούν πρόσφορα θετικά «αντι-παραδείγματα» υπέρ της κοινωνικής ένταξης.

Και επιπλέον: σε αυτούς τους νέους Ρομά απαιτείται η επιβράβευση και η υποστήριξη αφενός ως αναγνώριση των κατακτήσεών τους, αφετέρου ως μέσο αποφυγής του κινδύνου αυτοματαίωσης με πιθανό το ενδεχόμενο της κοινωνικής παλινδρόμησης προς επίρρωση του κοινωνικού αποκλεισμού.

Με βάση τα παραπάνω, οι υπογράφωντες το παρόν συμφωνούν ότι:

Μια συλλογική, συστηματική και συντονισμένη προσπάθεια για την ανάδειξη αυτής της θετικής εικόνας των Ρομά και, συγχρόνως, την επιβράβευση και την υποστήριξή τους είναι η Διαπεριφερειακή Συμμαχία I_do.

Η Διαπεριφερειακή Συμμαχία I_do αποτελεί ένα δίκτυο υποστηρικτών νέων Ρομά για τη συμμετοχή τους στο δημόσιο βίο ως ενεργών πολιτών και, συνεκδοχικά, για την προώθηση του δημοκρατικού διαλόγου, τη διασφάλιση ανοιχτών / συμπεριληπτικών κοινωνιών και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Σκοπός της Διαπεριφερειακής Συμμαχίας I_do είναι η υποστήριξη νέων Ρομά για την ισότιμη συμμετοχή τους στα κέντρα λήψης αποφάσεων των τοπικών κοινωνιών τους, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών κοινοτήτων Ρομά, προς όφελος του συνόλου της κοινωνίας.

Εντός αυτού του πλαισίου, οι υπογράφωντες το παρόν συνομολογούν και συναποδέχονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 1

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ I_do

1.1. Οι Έλληνες Ρομά είναι Έλληνες πολίτες

Οι Έλληνες Ρομά είναι αναγνωρισμένοι Έλληνες πολίτες με συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις από το 1979, αυτοπροσδιορίζονται δε ως Έλληνες με ρόμικη καταγωγή από το 2001.

1.2. Οι Έλληνες Ρομά βιώνουν κοινωνικό αποκλεισμό ακόμα και στις μέρες μας

Στις περισσότερες περιοχές όπου διαβιών Έλληνες Ρομά, οι συνθήκες είναι δυσμενείς και, σε αρκετές περιπτώσεις, οι συνθήκες αυτές προσβάλλουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

1.3. Ο κοινωνικός αποκλεισμός των Ελλήνων Ρομά δεν αποτελεί επιλογή τους

Οι δυσμενείς συνθήκες στις οποίες διαβιούν οι Έλληνες Ρομά, δεν αποτελούν επιλογή τους ως έκφραση της «ιδιαιτέρας κουλτούρας» τους, η οποία πρέπει να διατηρηθεί αναλλοίωτη ως ένδειξη σεβασμού στην παράδοσή τους. Τέτοιου είδους προσεγγίσεις καταδικάζουν σε αποτυχία οποιαδήποτε προσπάθεια άρσης του κοινωνικού αποκλεισμού τους.

1.4. Ο κοινωνικός αποκλεισμός των Ελλήνων Ρομά είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί

Δίχως να παραγνωρίζονται οι δυσκολίες για την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού, υπαρκτά παραδείγματα κοινωνικής ένταξης των Ρομά - σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο - καταδεικνύουν ότι μέσω μιας συστηματικής, μεθοδικής, συντονισμένης και ελεγχόμενης προσπάθειας, η κοινωνική ένταξη είναι εφικτή.

1.5. Η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των Ρομά απαιτεί μια ολιστική προσέγγιση

Η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των Ρομά απαιτεί την παράλληλη και ταυτόχρονη αντιμετώπιση όλων των επιμέρους αιτιών που τον γεννούν, τον συντηρούν και τον αναπαραγάγουν. Η αποσπασματική αντιμετώπισή τους συντελεί στη διατήρηση, διαίωνιση και επιδείνωσή του.

1.6. Η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των Ρομά είναι υποχρέωση της Ελληνικής πολιτείας

Η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των Ρομά δεν αποτελεί μια προαιρετική επιλογή, που περιορίζεται σε «φιλόφρονες» αισθήματα έναντι αναξιοπαθούντων. Η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των Ρομά είναι υποχρέωση της πολιτείας, η οποία οφείλει να λαμβάνει κάθε πρόσφορο μέσο για την υποστήριξη των ευάλωτων μελών της, όπως ορίζει το Ελληνικό Σύνταγμα.

1.7. Η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των Ρομά είναι προς το συμφέρον του συνόλου της κοινωνίας

Οι Έλληνες Ρομά είναι αναπόσπαστο μέρος της ελληνικής κοινωνίας, η οποία και αποτελεί τον τελικώς ωφελούμενο κατά την αντιμετώπιση του αποκλεισμού τους, διασφαλίζοντας όρους για την κοινωνική συνοχή και ειρήνη.

1.8. Η κοινωνική ένταξη απαιτεί θετικές διακρίσεις και άνισες κατανομές

Για την επίτευξη της κοινωνικής ένταξης απαιτείται η εφαρμογή όρων «αναλογικής ισότητας»: λήψη αντισταθμιστικών μέτρων για τη διασφάλιση μιας δίκαιης σχέσης, στο πλαίσιο της οποίας περισσότεροι πόροι διατίθενται υπέρ εκείνων που δεν έχουν

τη δυνατότητα κάλυψης αναγκών με επαρκείς ίδιους πόρους. Θετικές διακρίσεις αποτελούν τα αντισταθμιστικά αυτά μέτρα, κατά την εφαρμογή των οποίων «άνισες» κατανομές σταδιακά καθιστούν ίσα, αρχικά άνισα μέλη της κοινωνίας, διασφαλίζοντας την κοινή πορεία κοινωνικών ομάδων.

1.9. Η κοινωνική ένταξη των Ρομά προϋποθέτει και συνεπάγεται την παραχώρηση «κοινωνικού χώρου»

Η κοινωνική ένταξη των Ρομά συνιστά αποδοχή τους από την ευρύτερη κοινωνία, που, με τη σειρά της, επάγεται την αναγνώρισή τους ως ισότιμων μελών της και, σύστοιχα, τη ενεργό και απρόσκοπτη συμμετοχή τους στην κοινωνική ζωή.

1.10. Οι Έλληνες Ρομά έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση συμμετοχής στον δημόσιο βίο

Απόρροια των δικαιωμάτων τους ως αναγνωρισμένων Ελλήνων πολιτών είναι η συμμετοχή των Ελλήνων Ρομά στο δημόσιο διάλογο ως ενεργών πολιτών, που γνωρίζουν τα δικαιώματά τους, συνδιαλέγονται και διεκδικούν την ισότιμη συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων προς όφελος του συνόλου της κοινωνίας.

1.11. Το μέλλον είναι κοινό για τους Ρομά και τους μη Ρομά και ανήκει, κυρίως, στους νέους

Ως μέλη της ίδιας κοινωνίας, Ρομά και μη Ρομά οφείλουν να συλλειτουργήσουν, επενδύοντας στους νέους ως το κοινωνικό κεφάλαιο που εγγυάται δημοκρατικές, ανοιχτές και βιώσιμες κοινωνίες.

Άρθρο 2

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ I_do

2.1. Επένδυση στους νέους

Οι νέοι αποτελούν διαχρονικά το πιο άφθαρτο και υγιές κομμάτι κάθε κοινωνίας, ενσαρκώνοντας την ελπίδα για το αύριο, την ρήξη με το πεπερασμένο και την αποφασιστικότητα και μαχητικότητα που απαιτεί η εφαρμογή κάθε αλλαγής.

Η επένδυση στους νέους και η αξιοποίηση τους διασφαλίζει όρους βιωσιμότητας σε κάθε παρέμβαση στην κοινωνία.

2.2. Ανάδειξη της σημασίας της ιδιότητας του ενεργού πολίτη

Στις σύγχρονες κοινωνίες που αποτελούν ένα ανθρώπινο μωσαϊκό, όπου καλούνται να συνυπάρξουν πολλές και ετερόκλητες κοινωνικές ομάδες, η συνειδητοποίηση της σπουδαιότητας και η άσκηση της ιδιότητας του ενεργού πολίτη είναι βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία συνθηκών κοινωνικής προόδου. Η σφαιρική και

αντικειμενική ενημέρωση, η γνώση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων, η ελεύθερη έκφραση και η διεκδίκηση της ενεργού συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων αποτελούν συγκροτητικά δεδομένα της ιδιότητας του ενεργού πολίτη. Η άσκηση της ιδιότητας του ενεργού πολίτη συνιστά ικανή και αναγκαία συνθήκη για τη διασφάλιση όρων δημοκρατικής διακυβέρνησης εντός ανοικτών, συμπεριληπτικών κοινωνιών.

2.3. Επένδυση στους νέους Ρομά ως ενεργούς πολίτες

Οι Έλληνες Ρομά αποτελούν το πλέον αναλφάβητο «πολιτειακά» κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας. Ενδυναμώνοντας νέους Ρομά, οι οποίοι με την κατάλληλη κατάρτιση και υποστήριξη, συνδιαλέγονται και διεκδικούν τη συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων προς όφελος του συνόλου της κοινωνίας, διαπλάθονται ενεργοί πολίτες. Επιπλέον, προβάλλοντας νέους Ρομά με προσωπικές κατακτήσεις, επιβραβεύονται για την προσπάθειά τους και δημιουργούνται προϋποθέσεις, προκειμένου νέοι, Ρομά και μη Ρομά, να εμπνευστούν και να αγωνιστούν για τις δικές τους κατακτήσεις.

2.4. Ανάδειξη του ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την ενδυνάμωση νέων Ρομά ως ενεργών πολιτών

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί τον εγγύτερο θεσμό του κράτους προς τον πολίτη και, για τον λόγο αυτό, προσφέρεται ως το κατεξοχήν πεδίο άσκησης της ιδιότητας του ενεργού πολίτη. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει ως αποστολή την προαγωγή των τοπικών συμφερόντων και, καθώς οφείλει να δρα για την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των κοινωνικών ομάδων που συνθέτουν την τοπική κοινωνία, αναδεικνύεται ως καταλυτικός παράγοντας για την ενδυνάμωση νέων Ρομά ως ενεργών πολιτών. Ως εκ της φύσης της και του σκοπού που εξυπηρετεί, τους παρέχει όλα τα απαραίτητα μέσα και το βήμα για την ισότιμη συμμετοχή τους στο δημόσιο διάλογο.

2.5. Διασφάλιση όρων δημοκρατικού διαλόγου, ανοικτών κοινωνιών και βιώσιμης ανάπτυξης

Η επένδυση στους νέους ως το κοινωνικό κεφάλαιο που εγγυάται την αλλαγή, η ανάδειξη της ιδιότητας του ενεργού πολίτη, η ενδυνάμωση νέων Ρομά ως ενεργών πολιτών και η αξιοποίηση των δυνατοτήτων και των μέσων παρέμβασης στο δημόσιο βίο, που παρέχει η Τοπική Αυτοδιοίκηση ως εκ του ρόλου της, αποτελούν τις ασφαλιστικές δικλείδες για την προώθηση του δημοκρατικού διαλόγου εντός ανοικτών, συμπεριληπτικών και, ως τέτοιων, βιώσιμων κοινωνιών.

Άρθρο 3

ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΥ ΑΝΕΙΛΗΜΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΥΜΜΑΧΩΝ I_do¹

3.1. Δράσεις εντός του χρόνου υλοποίησης του Έργου I_do (15 Ιανουαρίου 2018 – 15 Ιανουαρίου 2020)

- Υποστήριξη των δραστηριοτήτων ανάπτυξης δεξιοτήτων των νέων Ρομά σε θέματα λειτουργίας και διακυβέρνησης οργάνων Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Υποστήριξη των νέων μη Ρομά αιρετών και μη στελεχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την ανάληψη του ρόλου τους ως συμβούλων / εμπυχωτών των νέων Ρομά.
- Υποστήριξη της λειτουργίας της Ψηφιακής Συνέλευσης Νέων (ενθάρρυνση των νέων για την ενεργό συμμετοχή τους στις εργασίες της συνέλευσης / υποστήριξή τους σε θέματα προετοιμασίας και παρουσίασης αναφορών / προτάσεων πολιτικής σε Δημοτικά και Περιφερειακά Συμβούλια).
- Φιλοξενία εκπαιδευομένων Ρομά και μη Ρομά σε Υπηρεσίες Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σε φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών, σε κοινότητες Ρομά κ.α. για την εκπλήρωση εκπαιδευτικών σκοπών.
- Υποστήριξη των δράσεων επικοινωνίας με σκοπό τη διάδοση του σκοπού και των επιμέρους στόχων του Έργου I_do.
- Ενεργός συμμετοχή στους λογαριασμούς κοινωνικής δικτύωσης του Έργου I_do.
- Διάδοση των αρχών της ενεργού πολιτειότητας και του δημοκρατικού διαλόγου, με έμφαση στην ισότιμη συμμετοχή των νέων στο δημόσιο βίο.

3.2. Δράσεις μετά την ολοκλήρωση του Έργου I_do

- Δημιουργία συνεργειών μέσω της διασύνδεσης του Έργου με άμεσα ή έμμεσα σχετιζόμενες δράσεις και έργα με σκοπό τη διεύρυνση των αποτελεσμάτων του και την κεφαλαιοποίηση των ωφελειών του.
- Αξιοποίηση των εκπαιδευμένων Ρομά για τη συστηματική και συντονισμένη, διακοινοτική και ευρύτερη προβολή θετικών παραδειγμάτων μελών των κοινοτήτων Ρομά, με έμφαση στους νέους.

---

¹ Επισημαίνεται ότι από την ενυπόγραφη συμμετοχή των Συμμάχων I_do στις από κοινού ανειλημμένες δράσεις, εντός του χρόνου ζωής του Έργου ή/και μετά την ολοκλήρωσή του, δεν απορρέουν οικονομικές υποχρεώσεις.

- Διατήρηση και εμπλουτισμός του ιστοτόπου του Έργου I_do, με οριζοντα διετίας μετά την ολοκλήρωσή του, για την ενημέρωση των ενδιαφερομένων σχετικά με την εξέλιξη της παρέμβασης.
- Διατήρηση και εμπλουτισμός των λογαριασμών κοινωνικής δικτύωσης του Έργου I_do, με οριζοντα διετίας μετά την ολοκλήρωσή του, με ειδική στόχευση την ενδυνάμωση των δεσμών των συμμετεχόντων στην παρέμβαση νέων Ρομά και μη Ρομά.
- Υποστήριξη και προώθηση της προσπάθειας αλληλογνωριμίας και διασύνδεσης των Ελλήνων Ρομά επιστημόνων.
- Διερεύνηση δυνατοτήτων για την ενσωμάτωση μέρους ή/και του συνόλου της παρέμβασης I_do στην Εθνική Στρατηγική για τη Νεολαία ή/και στην Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά.
- Μεταφορά της κεκτημένης εμπειρίας σε θέματα ενδυνάμωσης των νέων για την ενεργό και ισότιμη συμμετοχή τους στο δημόσιο διάλογο σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Αξιοποίηση της κεκτημένης εμπειρίας και των αποτελεσμάτων του Έργου I_do στο πλαίσιο της πανευρωπαϊκής προσπάθειας του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη δημιουργία της Πολιτικής Ακαδημίας των Ρομά (Roma Political Academy).

Το παρόν, αφού αναγνώσθηκε και βεβαιώθηκε, υπογράφηκε ως έπεται:

ΥΠΟΓΡΑΦΕΣ ΣΥΜΜΑΧΩΝ I_do

Υπογραφή / σφραγίδα φορέα που εκπροσωπεί η/ο υπογράφων/ουσα (αν υπάρχει):

Τόπος:

Ημ/νια: /   / 2018

Όνομα – Επίθετο:

Ιδιότητα: